

ТЕОРІЇ ПІДПРИЄМСТВА – ОСНОВА РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ

Подрез О.І.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків*

В літературних джерелах [1-4], що присвячені розгляду теорій підприємства, використовуються різні поняття – теорія фірми, підприємства, компанії, корпорації, тощо. Найбільш ґрунтовне дослідження щодо цих термінів проведено Н.В.Васюткіною [1], в результаті якого зазначено, що «поряд з категорією "фірма" активно використовується термін "підприємство", причому одними дослідниками вони використовуються як синоніми, інші вкладають в них різне значення і сутність». Отже, зазначені поняття («фірма», «організація, «компанія», «суб'єкт господарювання» та «підприємство») слід розглядати як слова-синоніми, оскільки вони мають спільні риси, що характеризують підприємство як економічну категорію, що є суб'єктом дослідження у теоріях фірми, організації, підприємства.

Г.Б.Клейнер [2] виділяє вісімнадцять типів теорії підприємства та об'єднує їх у п'ять груп – цільові, інституційні, теорії положення, соціальні та теорії середовища. Він зазначає, що такий розподіл є умовним, відображає кількісні результати діяльності підприємства та якісні характеристики розвитку підприємства. Н.Ю.Єршова [3] у наведеній класифікації за аспектами функціонування розподіляє їх на чотири групи, а саме: цільові, соціальні, теорії середовища та позиції, але досліджує їх з неокласичної теорії. В.Г.Андрійчук [4] та ін. підкреслюють значення класичної теорії підприємства та, на відміну від Н.Ю. Єршової, теорії підприємства складаються з таких груп, як: класичні та неокласичні, інституційні та підприємництво.

Таким чином, на основі аналізу наукових підходів до розгляду теорій підприємства, їх розподілено за групами – цільові (класична та неокласична теорії), інституційні (контрактна, теорія прав, «принципал–агент»), теорії положення (еволюційна та позиціонування), соціальні (політична, Х-ефективність, поведінкова, максимізація корисності менеджера, самокерованої фірми, підприємницька), теорії середовища (інформаційна, когнітивна, корпоративної культури) та системно-інтеграційна теорія.

Література:

- 1.Васюткіна Н.В. Управління сталим розвитком підприємств: теоретико-методологічний аспект: монографія / Н. В. Васюткіна. – К. : Ліра-К, 2014. – 334 с.
- 2.Клейнер Г.Б. Эволюция и модернизация теории предприятия / Г.Б.Клейнер // Экономическая трансформация и экономическая теория. 5-й Международный симпозиум по эволюционной экономике. – М.: ИЭ РАН, 2004. – 17 с.
3. Єршова Н.Ю. Розвиток теоретико-методологічних основ стратегічного управлінського обліку з позицій різних концепцій та теорій фірми // «Молодий вчений», 2017. – № 3 (43). – С. 649-655.
- 4.Андрійчук В.Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу :: підручник /. В. Г. Андрійчук. – К. : КНЕУ, 2013. – 779 с.